EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

6. oktoober 2005 [1]

Kohtuasjas C-9/04,

mille esemeks on EÜ artikli 234 alusel Hoge Raad der Nederlanden'i (Madalmaad) 23. detsembri 2003. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 12. jaanuaril 2004, kriminaalasjas

Geharo BV

süüdistuses,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees P. Jann, kohtunikud K. Lenaerts (ettekandja), N. Colneric, K. Schiemann ja E. Levits,

kohtujurist: P. Léger,
kohtusekretär: R. Grass,

arvestades kirjalikku menetlust,

1 Kohtumenetluse keel: hollandi.

arvestades märkusi, mille esitasid:

— Geharo BV, esindajad: advokaadid C. J. van Bavel ja R. Bosman,

— Kreeka valitsus, esindajad: M. Apessos, M. Papida ja M. Tassopoulou,

— Madalmaade valitsus, esindajad: J. van Bakel ja H. G. Sevenster,

— Soome valitsus, esindaja: T. Pynnä,

— Rootsi valitsus, esindajad: A. Kruse ja K. Norman,

— Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: F. Simonetti ja R. Troosters,

olles 14. juuli 2005. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb nõukogu 3. mai 1988. aasta direktiivi 88/378/EMÜ mänguasjade ohutust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 187, lk 1; ELT eriväljaanne 13/09, lk 240) II lisa II jaotise punkti 3 ning nõukogu 18. juuni 1991. aasta direktiivi 91/338/EMÜ, millega kümnendat korda muudetakse direktiivi 76/769/EMÜ liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta seoses teatavate ohtlike ainete ja valmististe turustamise ja kasutamise piirangutega, (EÜT L 186, lk 59; ELT eriväljaanne 13/10, lk 293) artikli 1 tõlgendamist.

2 Nimetatud eelotsusetaotlus esitati Hoge Raad der Nederlanden'is toimuvas kriminaalmenetluses, milles Geharo BV-d (edaspidi „Geharo") süüdistatakse selliste mänguasjade laoshoidmises, mille kaadmiumisisaldus ületas Madalmaade õigusaktidest tuleneva lubatud suurima sisalduse.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigusnormid

3 Direktiivi 88/378 eesmärk on ühest küljest kõrvaldada liikmesriikidevahelised kaubandustõkked mänguasjade ohutusnõuete ühtlustatud piirnormide kehtestamise kaudu ning teisest küljest tagada tarbija, eelkõige lapse tõhus kaitse ohtude eest, mis kaasnevad selliste mänguasjade kasutamisega.

4 Selle eesmärgi saavutamiseks on ülalnimetatud direktiivi artikli 2 lõikes 1 sätestatud, et „[m]änguasju võib turule viia ainult siis, kui nad ei kahjusta kasutajate või kolmandate isikute ohutust ja/või tervist, kui neid kasutatakse ettenähtud või eeldataval viisil, pidades silmas laste normaalset käitumist".

5 Sama direktiivi artikkel 3 näeb ette, et „[l]iikmesriigid rakendavad kõiki vajalikke meetmeid, tagamaks, et mänguasju, mis ei täida II lisas sätestatud olulisi ohutusnõudeid, ei oleks võimalik turule viia".

6 Nimetatud II lisa, mille pealkiri on „Mänguasjade olulised ohutusnõuded", II jaotise punkti 3 alapunkt 1 näeb ette:

„Mänguasjad tuleb kavandada ja konstrueerida nii, et [...] ei põhjustaks nad ohtu tervisele ega füüsilise vigastuse ohtu allaneelamisel, sissehingamisel või naha, limaskestade või silmadega kokkupuutumisel.

Nad peavad igal juhul olema vastavuses ühenduse asjakohaste õigusaktidega, mis käsitlevad teatavaid tootekategooriaid või teatud ohtlike ainete ja valmististe keelamist, kasutamise piiramist või märgistamist".

7 Sama lisa II jaotise punkti 3 alapunkt 2 sätestab:

„Eriti ei tohi mänguasjade kasutamisest tulenev biosaadavus laste tervise huvides ületada järgmisi päevaseid piirnorme:

[...]

kaadmium: 0,6 µg,

[...]

või muid väärtusi, mis teaduslike tõendite alusel ühenduse õigusaktidega nende või muude ainete jaoks võidakse kehtestada.

Nende ainete biosaadavuse all mõistetakse toksikoloogiliselt olulist lahustuvat ekstrakti."

8 Nõukogu 27. juuli 1976. aasta direktiivi 76/769/EMÜ liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta seoses teatavate ohtlike ainete ja valmististe turustamise ja kasutamise piirangutega (EÜT L 262, lk 201; ELT eriväljaanne 13/03, lk 317) artikli 1 lõige 1 sätestab:

„Käesolev direktiiv käsitleb lisas loetletud ohtlike ainete ja valmististe turustamise ja kasutamise piiramist ühenduse liikmesriikides, ilma et see piiraks muude asjakohaste ühenduse sätete kohaldamist."

9 Direktiivi 76/769 on muudetud eelkõige direktiiviga 91/338, mille eesmärk on ühest küljest ühtlustada liikmesriikide normid, mis puudutavad kaadmiumisisaldusega toodete turustamist ja kasutamist, ning teisest küljest võidelda keskkonna kaadmiumiga saastamise vastu ja kaitsta inimeste tervist.

10 Direktiivi 91/338 artikkel 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Direktiivi 76/769/EMÜ I lisa muudetakse nii, nagu on sätestatud käesoleva direktiivi lisas. Siiski ei kohaldata neid uusi sätteid kaadmiumi sisaldavate toodete suhtes, mis on juba hõlmatud muude ühenduse õigusaktidega."

11 Direktiiviga 91/338 direktiivi 76/769 I lisasse tehtud muudatus seisnes uue punkti 24 lisamises, milles on seoses teatava hulga toodetega loetletud kaadmiumi ja selle ühendite kolm kasutusviisi — värvimine, stabiliseerimine ja pindade kadmeerimine — ning mis reguleerib eelnimetatu kasutamist.

12 Vastavalt punkti 24 alapunktile 1.1 ei tohi turustada kaadmiumiga värvitud valmistooteid ega tootekomponente, mis on valmistatud samas punktis loetletud ainetest ja valmististest, kui nende kaadmiumisisaldus ületab 0,01% plastikmaterjali massist.

Siseriiklikud õigusnormid

13 29. mai 1991. aasta kaubaseaduse (Warenwetbesluit Speelgoed) (Stb. 1991, nr 269) alusel vastuvõetud mänguasju käsitleva määrusega võeti siseriiklikku õigusesse üle direktiiv 88/378. Selle määruse II lisa lõige 11 kehtestab ohtlikke aineid ja valmistisi sisaldavate mänguasjade ohutusnõuded ning kaadmiumi biosaadavuse päevase piirnormi kuni 0,6 mikrogrammi.

14 Süükspandava tegevuse toimumise ajal keelas 12. oktoobri 1990. aasta kaadmiumi käsitleva määruse, mis võeti vastu keskkonnaohtlikke aineid käsitleva seaduse (Cadmiumbesluit Wet Milieugevaarlijke Stoffen) (Stb. 1990, nr 538) alusel direktiivide 76/769 ja 91/338 siseriiklikku õigusesse ülevõtmiseks, artikli 2 lõige 1 kaadmiumisisaldusega toodete valmistamise, Madalmaadesse importimise, kolmandatele isikutele üleandmise ning kaubaladudes hoidmise.

15 Kaadmiumi käsitleva määruse artikli 1 kohaselt loetakse kaadmiumisisaldusega toodeteks eelkõige „sellised tooted, mille puhul on kaadmiumi kasutatud stabilisaatorina, pigmendina või kattekihina, ning tooted, mille kunstmaterjalide või värvainete kaadmiumisisaldus on suurem kui 50 mg/kg".

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

16 Veebruaris 1999 Inspectie Gezondheidsbescherming Waren en Veterinaire zaken'i (tervisekaitseinspektsioon, mis tegeleb kaupade ja veterinaartoodetega) poolt läbiviidud kontrolli käigus selgus, et Geharo hoidis laos mänguasju, mille kaadmiumisisaldus oli suurem kui 100 mg/kg.

17 Kõnealune äriühing mõisteti esimese astme kohtus õigeks tema vastu esitatud süüdistuste osas, kuid mõisteti apellatsioonimenetluses süüdi kaadmiumi käsitleva määruse rikkumise eest.

18 Geharo esitas kassatsioonkaebuse, milles ta väitis, et kõnealuse määruse kohaldamine on vastuolus ühenduse direktiividega. Sellega seoses tõdeb ta, et direktiiv 88/378 sisaldab kaadmiumi spetsiifilisi piirnorme, mis on mänguasju käsitlevasse määrusesse üle võetud ning millele asjaomased mänguasjad vastavad. Kuna direktiivi

91/338 artikli 1 teise lause kohaselt ei kohaldata seda direktiivi kaadmiumi sisaldavate toodete suhtes, mis on juba muude ühenduse õigusaktidega hõlmatud, siis ei saa nimetatud direktiivi, milles sisalduvad piirnormid võeti üle kaadmiumi käsitleva määrusega, asjaomaste mänguasjade suhtes kohaldada.

19 Neil asjaoludel otsustas Hoge Raad der Nederlanden menetluse peatada ning esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas direktiivi [91/338] artikli 1 teine lause välistab selle direktiiviga kehtestatud piirnormide, mis puudutavad kõnealuse direktiivi lisas äratoodud (valmis)toodete ja tootekomponentide kaadmiumisisaldust, kohaldamist mänguasjade suhtes direktiivi [88/378] tähenduses?"

Eelotsuse küsimus

20 Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib sisuliselt seda, kas direktiivi 91/338 artiklit 1 tuleb tõlgendada nii, et see säte välistab direktiiviga kehtestatud lubatud ülemmäärast suurema kaadmiumisisaldusega toodete turustamise keelu kohaldamise direktiivi 88/378 kohaldamisalasse kuuluvate mänguasjade suhtes.

21 Sellega seoses tuleb mainida, et nii direktiiv 88/378 kui ka direktiiv 91/338 kehtestavad kaadmiumisisalduse piirnormid. Ometi on need piirnormid erinevad ning vastavad erinevatele eesmärkidele.

22 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktides 39–42 tõdes, puudutab direktiivi 91/338 I lisaga direktiivi 76/769 lisatud 0,01-protsendiline suurim sisaldus plastikmaterjali massist kaadmiumipõhiste värvidega värvitud toodete puhul suurimat kaadmiumikogust, mida toode võib sisaldada, samas kui biosaadavuse piirnorm 0,6 mikrogrammi, mis on kehtestatud direktiivi 88/378 II lisa II jaotise punkti 3 alapunktiga 2, näitab aine, antud asjas kaadmiumi levimise ja organismi imendumise võimet.

23 Asjaolu, et direktiivis 88/378 ja direktiivis 91/338 kehtestatud piirnormid on erinevate väärtustega, tuleneb nende direktiivide erinevatest eesmärkidest. Kaadmiumi biosaadavuse päevast piirnormi kehtestava direktiivi 88/378 eesmärk on kaitsta mänguasja kasutajat ohtude eest, mis tulenevad toote keemilistest omadustest selle kasutamisel, samas kui tootes kaadmiumi sisaldust piirav direktiiv 91/338 on osa poliitikast, mille eesmärk on üldiselt kaitsta elanikkonda kaadmiumi keskkonda levimise eest.

24 Kui arvestada nimetatud piirnormide erinevat sisu ja eesmärki, siis direktiiviga 91/338 ette nähtud kaadmiumi koguselise piirnormi kohaldamine direktiivi 88/378 kohaldamisalasse kuuluvate mänguasjade suhtes ei ole vastuolus samade mänguasjade suhtes direktiivis 88/378 kehtestatud biosaadavuse piirnormi kohaldamisega.

25 Seda järeldust ei mõjuta direktiivi 91/338 artikkel 1, mille kohaselt ei kohaldata selle direktiiviga lisatud sätteid kaadmiumi sisaldavate toodete suhtes, mis on juba hõlmatud muude ühenduse õigusaktidega.

26 Direktiiviga 91/338 lisatud sätteid ei tule tõlgendada nii, et need välistavad kaadmiumisisalduse piirnormide igasuguse kumulatiivse kohaldamise. Sellega seoses tuleb meeles pidada, et selle direktiivi eesmärk on lisada teatavad kaadmiumi puudutavad piirnormid direktiivi 76/769 I lisasse. Direktiiv 91/338 ei muutnud direktiivi 76/769 artikli 1 lõiget 1, vastavalt millele kohaldatakse I lisas loetletud ohtlike ainete ja valmististe turustamise ja kasutamise piiranguid, ilma et see piiraks muude asjakohaste ühenduse sätete kohaldamist.

27 Arvestades nende teineteist täiendavat olemust, ei välista direktiiviga 88/378 kehtestatud kaadmiumi biosaadavuse piirnormi kohaldamine mänguasjade suhtes direktiivis 91/338 sätestatud kaadmiumi koguselise piirnormi kohaldamist samade mänguasjade suhtes.

28 Direktiiv 88/378 ise eeldab selles sätestatud piirnormide ja muude asjakohaste ühenduse piirnormide kumulatiivset kohaldamist. Tegelikult on selle direktiivi II lisa II jaotise punkti 3 alapunktis 1 sätestatud, et mänguasjad peavad igal juhul olema vastavuses ühenduse asjakohaste õigusaktidega, mis käsitlevad teatavaid tootekategooriaid või teatud ohtlike ainete ja valmististe keelamist, kasutamise piiramist või märgistamist.

29 Järelikult tuleb esitatud küsimusele vastata, et direktiivi 91/338 artikli 1 teist lauset tuleb tõlgendada nii, et see säte ei välista direktiiviga kehtestatud lubatud ülemmäärast suurema kaadmiumisisaldusega toodete turustamise keelu kohaldamist direktiivi 88/378 kohaldamisalasse kuuluvate mänguasjade suhtes.

Kohtukulud

30 Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

Nõukogu 18. juuni 1991. aasta direktiivi 91/338/EMÜ, millega kümnendat korda muudetakse direktiivi 76/769/EMÜ liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta seoses teatavate ohtlike ainete ja valmististe turustamise ja kasutamise piirangutega, artikli 1 teist lauset tuleb tõlgendada nii, et see säte ei välista direktiiviga kehtestatud lubatud ülemmäärast suurema kaadmiumisisaldusega toodete turustamise keelu kohaldamist nõukogu 3. mai 1988. aasta direktiivi 88/378/EMÜ mänguasjade ohutust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta kohaldamisalasse kuuluvate mänguasjade suhtes.

Allkirjad